

1 Jakie rodzaje terminów wyróżnia się w postępowaniu cywilnym?

W prawie francuskim istnieje rozróżnienie między terminami przedawnienia (*délais de prescription*), terminami prekluzyjnymi (*délais de forclusion*) i terminami procesowymi (*délais de procédure*).

Upływ terminu przedawnienia (*délais de prescription*) prowadzi do nabycia przez daną osobę prawa do danego składnika majątku przez zasiedzenie (przedawnienie nabywcze, *prescription acquisitive*) lub do utraty lub wygaśnięcia przysługującego prawa w wyniku jego niewykonania (przedawnienie umarzające, *prescription extinctive*). Bieg terminów przedawnienia można zawiesić lub przerwać.

Termin prekluzyjny (*délai de forclusion*) lub termin zawity (*délai préfix*) to termin szczególnie rygorystyczny, zazwyczaj określony w przepisach, aby ustalić czas przeznaczony na wykonanie uprawnienia. Po upływie tego terminu uznaje się, że roszczenia wygasły. Nie można zawiesić biegu terminów prekluzyjnych. Co do zasady nie można również przerwać ich biegu, chociaż zgodnie z art. 2241 i 2244 kodeksu cywilnego dokonanie określonych czynności, takich jak wytoczenie powództwa sądowego, zajęcie lub zastosowanie innego środka egzekucyjnego, powoduje przerwanie biegu tych terminów. Terminy procesowe (*délais de procédure*) mają zastosowanie w postępowaniu sądowym od chwili jego wszczęcia. Wyróżnia się, w zależności od przypadku, terminy ustawowe oraz sądowe. W odróżnieniu od terminów prekluzyjnych terminy na wykonanie działania w ramach postępowania nie prowadzą do przerwania tego postępowania. Nie można zawiesić ani przerwać ich biegu.

2 Wykaz różnych dni uznawanych za dni wolne od pracy na podstawie rozporządzenia (EWG, Euratom) nr 1182/71 z dnia 3 czerwca 1971 r.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami następujące dni są dniami ustawowo wolnymi od pracy:

1 stycznia;

Poniedziałek Wielkanocny;

1 maja;

8 maja;

Wniebowstąpienie Pańskie;

Poniedziałek Zielonoświątkowy;

14 lipca;

Wniebowzięcie Najświętszej Maryi Panny (15 sierpnia);

Wszystkich Świętych (1 listopada);

11 listopada;

Boże Narodzenie (25 grudnia).

Na niektórych obszarach (w departamentach (*départements*) oraz wspólnotach terytorialnych (*communautés territoriales*)) wprowadzono dni ustawowo wolne od pracy w celu upamiętnienia zniesienia niewolnictwa: 27 maja – Gwadelupa, 10 czerwca – Gujana Francuska, 22 maja – Martynika, 20 grudnia – Reunion oraz 27 kwietnia – Majotta.

W departamentach Alzacji-Mozeli 26 grudnia i Wielki Piątek są dniami ustawowo wolnymi od pracy.

3 Jakie ogólne zasady regulują terminy w postępowaniu cywilnym?

Od wejścia w życie ustawy nr 2008-561 z dnia 17 czerwca 2008 r. (zawierającej przepisy przejściowe) termin przedawnienia umarzającego na mocy przepisów ogólnych wynosi pięć lat (wcześniej wynosił on 30 lat).

Istnieje jednak szereg wyjątków od tej reguły, na przykład w przypadku roszczeń dotyczących odpowiedzialności cywilnej z tytułu zdarzenia powodującego uszczerbek na zdrowiu, w przypadku których termin przedawnienia wynosi 10 lat.

Długość terminów prekluzyjnych oraz terminów procesowych różni się w zależności od przedmiotu i trybu postępowania.

4 W którym momencie rozpoczyna się bieg terminu, jeżeli dana czynność ma zostać wykonana w danym okresie?

W przypadku terminów procesowych art. 640 kodeksu postępowania cywilnego stanowi, że jeżeli danej czynności należy dokonać lub danej formalności należy dopełnić w wyznaczonym terminie, termin taki oblicza się od dnia, w którym dokonano czynności, nastąpiło zdarzenie, wydano orzeczenie lub dokonano doręczenia, czego skutkiem było rozpoczęcie biegu terminu.

Momentem rozpoczęcia biegu terminu dla przedawnienia umarzającego na mocy przepisów ogólnych dotyczących roszczeń osobistych i majątkowych jest „dzień, w którym posiadacz praw powziął wiadomość lub powinien był powziąć wiadomość o okolicznościach pozwalających mu dochodzić roszczeń”. W niektórych dziedzinach, takich jak roszczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej wynikające ze zdarzenia, które doprowadziło do powstania uszczerbku na zdrowiu, określono szczególne momenty rozpoczęcia biegu terminu. Momentem rozpoczęcia biegu 10-letniego terminu przedawnienia jest zgodnie z art. 2226 kodeksu cywilnego dzień, w którym uznano, że uszczerbek jest trwały lub że doszło do jego pogłębienia.

5 Czy na rozpoczęcie biegu terminu może wpłynąć lub go zmienić sposób przekazywania lub doręczenia dokumentów (doręczenie osobiste przez posłańca lub drogą pocztową)?

Zgodnie z art. 664-1 kodeksu postępowania cywilnego w przypadku doręczenia (*notification* lub *signification*) pisma sądowego przez komornika sądowego (*huissier de justice*) za datę doręczenia uznaje się dzień doręczenia właściwego w miejscu zamieszkania lub miejscu pobytu adresata lub dzień sporządzenia protokołu – przez komornika sądowego – zawierającego wykaz czynności podjętych w celu odnalezienia adresata, jeżeli jego miejsce zamieszkania, pobytu ani pracy nie są znane. W przypadku doręczenia pisma sądowego drogą elektroniczną za datę doręczenia uznaje się dzień przekazania pisma sądowego adresatowi.

W przypadku doręczenia pisma sądowego pocztą na podstawie art. 668 i 669 kodeksu postępowania cywilnego za datę doręczenia uznaje się: w przypadku nadawcy – datę nadania, a w przypadku adresata – datę odbioru przesyłki. Za datę nadania uznaje się datę stempla pocztowego, którym opatrzone przesyłkę w placówce pocztowej. Za datę odbioru uznaje się datę potwierdzenia odbioru (*récépissé*) lub pokwitowania (*émargement*) przez adresata. W przypadku doręczenia pisma sądowego przesyłką poleconą za potwierdzeniem odbioru (*avis de réception*) za datę odbioru uznaje się datę wpisaną przez pracownika poczty w chwili doręczenia przesyłki adresatowi.

W drodze wyjątku art. 647-1 kodeksu postępowania cywilnego stanowi, że za datę doręczenia pisma pozasądowego lub sądowego w Polinezji Francuskiej, na wyspach Wallis i Futuna, w Nowej Kaledonii, na Francuskich Terytoriach Południowych i Antarktycznych i za granicą uznaje się – w odniesieniu do nadawcy – datę nadania pisma przez komornika sądowego lub sekretariat sądu (*greffe*) albo, w przypadku braku takiej daty, datę odbioru przez właściwą prokuraturę (*parquet*).

6 Jeżeli dojdzie do zdarzenia, które rozpocznie bieg terminu, czy do terminu wlicza się dzień, w którym doszło do zdarzenia?

Na podstawie art. 641 kodeksu postępowania cywilnego, jeżeli termin jest oznaczony w dniach, przy obliczaniu terminu nie uwzględnia się dnia, w którym dokonano czynności, nastąpiło zdarzenie, wydano orzeczenie lub dokonano doręczenia, czego skutkiem było rozpoczęcie biegu terminu. Zasada ta ma zastosowanie do terminów procesowych.

Podobnie termin przedawnienia umarzającego jest liczony w dniach, w związku z czym nie liczy się dnia zdarzenia, które rozpoczyna bieg terminu. W odniesieniu konkretnie do terminów odwołania (*délais de recours*), jeżeli pismo sądowe nie zostanie doręczone osobiście, określone przepisy umożliwiają przesunięcie rozpoczęcia biegu terminu do dnia, w którym pismo sądowe zostanie faktycznie doręczone do adresata lub w którym na podstawie tego pisma zostaną zastosowane środki egzekucyjne.

7 Jeżeli termin jest oznaczony w dniach, czy liczba dni obejmuje dni kalendarzowe czy dni robocze?

Zgodnie z art. 642 kodeksu postępowania cywilnego termin, który upływałby w sobotę, niedzielę lub dzień ustawowo wolny od pracy, zostaje przedłużony do pierwszego kolejnego dnia roboczego.

Terminy biegą zatem w niedziele i dni ustawowo wolne od pracy, lecz – gdyby miały upłynąć w sobotę, niedzielę lub inny dzień ustawowo wolny od pracy – zostają przedłużone do pierwszego kolejnego dnia roboczego.

8 Kiedy taki termin jest wyrażony w tygodniach, miesiącach lub latach?

Na podstawie art. 641 kodeksu postępowania cywilnego, jeżeli termin jest oznaczony w miesiącach lub latach, upływa on w tym dniu ostatniego miesiąca lub ostatniego roku, który nazwą lub datą odpowiada dniowi, w którym dokonano czynności, nastąpiło zdarzenie, wydano orzeczenie lub dokonano doręczenia, czego skutkiem było rozpoczęcie biegu terminu. Jeżeli taki dzień nie występuje w ostatnim miesiącu, wówczas koniec terminu przypada ostatniego dnia tego miesiąca.

Jeżeli termin jest oznaczony w miesiącach i dniach, najpierw liczy się miesiące, a następnie dni.

Zasada ustanowiona w art. 642 kodeksu postępowania cywilnego (zob. poprzednie pytanie) ma zastosowanie do wszystkich terminów – oznaczonych zarówno w dniach, miesiącach, jak i latach.

9 Kiedy upływa termin, jeżeli jest wyrażony w tygodniach, miesiącach lub latach?

Na podstawie art. 641 kodeksu postępowania cywilnego, jeżeli termin jest oznaczony w miesiącach lub latach, upływa on w tym dniu ostatniego miesiąca lub ostatniego roku, który nazwą lub datą odpowiada dniowi, w którym dokonano czynności, nastąpiło zdarzenie, wydano orzeczenie lub dokonano doręczenia, czego skutkiem było rozpoczęcie biegu terminu. Jeżeli taki dzień nie występuje w ostatnim miesiącu, wówczas koniec terminu przypada ostatniego dnia tego miesiąca.

Jeżeli termin jest oznaczony w miesiącach i dniach, najpierw liczy się miesiące, a następnie dni.

Zasada ustanowiona w art. 642 kodeksu postępowania cywilnego (zob. poprzednie pytanie) ma zastosowanie do wszystkich terminów – oznaczonych zarówno w dniach, miesiącach, jak i latach.

10 Czy w przypadku, gdy termin upływa w sobotę, niedzielę, oficjalny dzień świąteczny lub dzień wolny od pracy, termin taki zostaje przedłużony do kolejnego dnia roboczego następującego po takim dniu?

Jak wyjaśniono powyżej, termin, który upływałby w sobotę, niedzielę lub dzień ustawowo wolny od pracy, zostaje przedłużony do pierwszego kolejnego dnia roboczego.

Przedłużenie terminu do pierwszego kolejnego dnia roboczego jest możliwe niezależnie od przedmiotu i trybu postępowania.

11 Czy w określonych okolicznościach można przedłużyć termin? Jakie warunki należy spełnić, aby skorzystać z takiego przedłużenia terminu?

Na podstawie art. 643 kodeksu postępowania cywilnego w przypadku wytoczenia powództwa przed sąd mający siedzibę we Francji metropolitalnej terminy stawiennictwa (*comparution*), wniesienia środka odwoławczego (*appel*), wniesienia sprzeciwu (*opposition*), wniesienia skargi o wznowienie postępowania (*révision*) oraz wniesienia skargi kasacyjnej (*recours en cassation*) podlegają przedłużeniu:

o miesiąc dla osób zamieszkujących na Gwadelupie, w Gujanie Francuskiej, na Martynice, Reunionie, Majotcie, Saint-Barthélemy, Saint-Martin, Saint Pierre i Miquelon, w Polinezji Francuskiej, na wyspach Wallis i Futuna, w Nowej Kaledonii oraz na Francuskich Terytoriach Południowych i Antarktycznych;

o dwa miesiące w przypadku osób zamieszkujących w państwie trzecim.

Na podstawie art. 644 kodeksu postępowania cywilnego w przypadku wytoczenia powództwa przed sąd mający siedzibę na Gwadelupie, w Gujanie Francuskiej, na Martynice, Reunionie, Majotcie, Saint-Barthélemy, Saint-Martin, Saint Pierre i Miquelon oraz na wyspach Wallis i Futuna terminy stawiennictwa, wniesienia zwyczajnego środka zaskarżenia, wniesienia sprzeciwu oraz wniesienia skargi o wznowienie postępowania podlegają przedłużeniu:

o jeden miesiąc w przypadku osób niezamieszkujących we wspólnocie terytorialnej, dla której właściwy jest sąd mający w tym miejscu siedzibę;

o dwa miesiące w przypadku osób zamieszkujących w państwie trzecim.

12 Jakie terminy obowiązują w przypadku odwołań?

Na podstawie art. 538 kodeksu postępowania cywilnego termin wniesienia środka odwoławczego co do zasady wynosi jeden miesiąc w postępowaniu procesowym lub piętnaście dni w postępowaniu nieprocesowym. W szeregu innych przepisów ustanowiono jednak wyjątki od tej zasady. Przykładowo termin wniesienia środka odwoławczego wynosi piętnaście dni w przypadku postanowień w przedmiocie środków tymczasowych (*ordonnances de référé*), orzeczeń wydawanych przez sędziego przeprowadzającego postępowanie egzekucyjne (*décisions du juge de l'exécution*), postanowień wydawanych przez sędziego rozpoznającego sprawy rodzinne (*ordonnances du juge aux affaires familiales*), orzeczeń wydawanych przez sędziego do spraw małoletnich (*décisions du juge des enfants*) w sprawach dotyczących wsparcia edukacyjnego itd.

13 Czy sądy mogą zmieniać terminy, w szczególności termin stawiennictwa lub oznaczać szczególną datę stawiennictwa?

Ogólnie rzecz biorąc, w sprawach niecierpiących zwłoki sąd powszechny może skrócić terminy stawiennictwa i doręczenia wezwania. Takie terminy można również skrócić na podstawie ustawy lub rozporządzenia.

Strony mogą na przykład zostać upoważnione do stawienia się w określonym dniu w postępowaniu uproszczonym (*référé*) i trybie przyspieszonym umożliwiającym wydanie orzeczenia co do istoty sprawy (*procédure accélérée au fond* albo *d'heure à heure*), ale także w ramach procedury pilnej (*procédure à jour fixe*).

Co do zasady sąd może przesunąć rozpoznanie sprawy na termin późniejszej rozprawy, aby umożliwić stronom stawiennictwo.

14 Jeżeli zawiadomienie o czynności dotyczącej strony zamieszkałej w miejscu, w którym mogłaby ona skorzystać z przedłużenia terminu, następuje w miejscu, w którym osoby tam zamieszkujące nie mogą skorzystać z przedłużenia, to czy osoba taka traci przywilej wspomnianego przedłużenia?

Na podstawie art. 647 kodeksu postępowania cywilnego, jeżeli zawiadomienie o czynności dotyczącej strony zamieszkałej w miejscu, w którym mogłaby skorzystać z przedłużenia terminu, zostaje jej osobiście doręczone w miejscu, w którym osoby tam zamieszkujące nie mogą skorzystać z takiego przedłużenia, zastosowanie będą miały wyłącznie terminy obowiązujące osoby zamieszkujące w danym miejscu.

15 Jakie konsekwencje ponosi się w przypadku niedochowania terminu?

Upływ terminu przedawnienia lub terminu prekluzyjnego stanowi przeszkodę procesową, a zatem pozew wniesiony w takich okolicznościach zostaje uznany za niedopuszczalny bez badania istoty sprawy.

W przypadku ustawowego lub sądowego terminu procesowego sankcje z tytułu uchybienia różnią się w zależności od roli terminu oraz charakteru czynności, której dotyczą. W przepisach nie przewidziano sankcji za uchybienie terminu stawiennictwa; zgodnie z orzecnictwem uchybienie terminu stawiennictwa powoduje nieważność wyroku wydanego przed upływem terminu, jeżeli pozwany nie stawił się przed sądem.

Niedokończenie należytej staranności przez strony, którym wyznaczono odpowiedni termin, co do zasady skutkuje skreśleniem sprawy z wokandy (*radiation*).

Niedokończenie czynności procesowej w wyznaczonym terminie może jednak skutkować bezskutecznością tej czynności (na przykład jeżeli wezwanie nie zostanie złożone do kancelarii w określonym terminie) lub zamknięciem postępowania przygotowawczego w ramach przygotowania akt sprawy (zwykła procedura pisemna).

16 Jeżeli termin upłynął, jakie środki przysługują osobom, które go nie dochowały, np. stronom niestawiającym się w sądzie?

Nie są dostępne żadne środki ochrony prawnej uchylające skutki wygaśnięcia prawa do wykonania uprawnienia, jeżeli wygaśnięcie jest skutkiem prawnym upływu terminu przedawnienia lub terminu prekluzyjnego.

Jeżeli ustawa tak stanowi, sąd może jednak umożliwić stronie częściowe uchylenie się od skutków prekluzji wynikającej z uchybienia terminu. Art. 540 kodeksu postępowania cywilnego umożliwia częściowe uchylenie się od skutków prekluzji wynikającej z uchybienia terminu wniesienia sprzeciwu od wyroku zaocznego lub wniesienia środka zaskarżenia od wyroku uznanego za wydany po przeprowadzeniu rozprawy (*jugement contradictoire*), jeżeli strona – nie ze swojej winy – nie dowiedziała się o wydaniu wyroku wystarczająco wcześnie, aby móc wnieść środek zaskarżenia, lub nie mogła dokonać tego rodzaju czynności.

Orzeczenie sądu uznające czynność procesową za bezskuteczną może być przedmiotem wniosku o przywrócenie terminu, składanego do sądu, który wydał orzeczenie. Ponadto tego rodzaju bezskuteczność powoduje umorzenie toczącego się postępowania, pozostaje jednak bez uszczerbku dla prawa do wytoczenia powództwa. Można zatem wytoczyć nowe powództwo, pod warunkiem że nie istnieje żadna przeszkoda uniemożliwiająca wszczęcie postępowania, w szczególności upływ terminu przedawnienia.

Nie istnieje możliwość zaskarżenia postanowienia o skreśleniu sprawy z wokandy. Skreślenie pozostaje jednak bez uszczerbku dla samego postępowania. Doręczenie wezwania do stawienia się przed sądem powoduje trwałe przerwanie biegu terminów przedawnienia lub terminów prekluzyjnych. Zawieszone postępowanie można ponownie podjąć po złożeniu wniosku o ponowne wpisanie sprawy na wokandę, zawierającym uzasadnienie czynności, które spowodowały skreślenie.

Łącza do powiązanych stron internetowych

[Strona internetowa Legifrance – kodeks postępowania cywilnego \(w języku francuskim\)](#)

[Strona internetowa Legifrance – kodeks postępowania cywilnego w językach angielskim i hiszpańskim](#)

[Strona internetowa Legifrance – dni ustawowo wolne od pracy](#)

Ostatnia aktualizacja: 12/01/2022

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.